

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๗

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ได้หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่สอง การกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรใด

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ วรรคสอง บัญญัติว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันยุบสภาผู้แทนราษฎร และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร และวรรคสาม บัญญัติว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยการถวายคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี โดยต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง และพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปไว้ด้วย โดยวันเลือกตั้งต้องอยู่ภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันแต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันยุบสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีระยะเวลาพอสมควรในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเลือกตั้งและให้เกิดความเป็นธรรมแก่พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน การกำหนดวันเลือกตั้งภายในระยะเวลาดังกล่าวก็เพื่อเร่งรัดให้ได้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาลใหม่มาทำหน้าที่โดยเร็ว มิใช่ให้รัฐบาลที่พ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเรื่อย ๆ เพราะยังไม่มีรัฐบาลใหม่เข้ารับหน้าที่

โดยทั่วไป พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร จะประกอบด้วยบทบัญญัติที่เป็นสาระสำคัญ อยู่ ๒ ส่วน ส่วนที่หนึ่ง เป็นบทบัญญัติให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ ส่วนที่สอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และจะมีบทบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา

บทบัญญัติส่วนที่หนึ่งนั้น เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎรตามที่ นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลฯ ถวายคำแนะนำแล้ว นายกรัฐมนตรีไม่สามารถถวายคำแนะนำเพื่อให้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรซ้ำอีกได้ มิฉะนั้นจะขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสาม

ส่วนบทบัญญัติในส่วนที่สองซึ่งกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปนั้น คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตามพระราชกฤษฎีกา ต้องกำหนดโดยประสานกับคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่จัดการเลือกตั้งตามที่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ บัญญัติไว้ อย่างไรก็ตาม วันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ก็มีได้บังคับเด็ดขาดว่าจะมีการกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ ไม่ได้เลย เพราะหากเกิดเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น มาขัดขวางทำให้การจัดการเลือกตั้งทั่วไป ตามกำหนดเดิมไม่อาจดำเนินการให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญได้ หรืออาจเป็นเหตุให้เกิด ความเสียหายแก่ประเทศชาติ ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐหรือภัยพิบัติสาธารณะ ก็สามารถกำหนดวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่จากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยการตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปจากที่กำหนดไว้แต่เดิม ดังตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วเมื่อครั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผล ใช้บังคับอยู่ กล่าวคือ วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ คือวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ต้องถูกกำหนดขึ้นใหม่ตามพระราชกฤษฎีกา แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ได้กำหนด ให้มีวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่เป็นวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๙ หลังจากที่ได้วินิจฉัยชี้ขาด ให้การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการดำเนินการไป ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จึงเห็นว่า วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ได้ โดยการตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปจากที่กำหนดไว้แต่เดิม

ประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่ สามารถกระทำได้โดยการตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การตราพระราชกฤษฎีกาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่ต้องปรึกษาหารือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และวรรคสอง บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฯ ซึ่งต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรซึ่งในกรณีนี้ ได้แก่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๕ ก็บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีการ่วมกับนายกรัฐมนตรีก็ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้รักษาการตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องประสานการปฏิบัติในระหว่างผู้รักษาการตามกฎหมายด้วยกัน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย การที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการร่วมกันตามพระราชกฤษฎีกาก็หมายความว่า บุคคลทั้งสองเป็นผู้รับผิดชอบจัดการเลือกตั้งทั่วไปให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ก็ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจะต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะและความเสียหายมิให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้ ด้วยความสุจริตและถือประโยชน์ของประเทศชาติและสันติสุขของประชาชนเป็นสำคัญ

จึงเห็นว่า การกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรสามารถกำหนดขึ้นใหม่ได้ และการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

นายเฉลิมพล เอกอรุ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ